

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN–HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA–TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA–KNOWLEDGE DATABASE

TÉRFI, Tamás

Szamben Uszman: Vajúdás / Sembène Ousmane: Les bouts de bois de Dieu

Eredeti közlés/Original publication:

Nagyvilág, 1963, 8. évf., 2. szám, 308–309. old.

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.003.617

Dátum/Date: 2019. május / May

filename: terfi_1963_recSzUszman

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

TÉRFI, Tamás: Szamben Uszman: Vajúdás / Sembène Ousmane: Les bouts de bois de Dieu, *AHU MATT*, 2019, **pp. 1–5. old.**, No. 000.003.617, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Közönyvtárakban / In public libraries

Megjegyzés / Note:

ellenőrzött és szerkesztett szöveg / controlled and edited text

Kulcsszavak/Key words

magyar Afrika-kutatás, könyvismertetés (Sembène Ousmane: Vajúdás, ford. Szigyártó László, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1962)

African research in Hungary, book review (Sembène Ousmane: Vajúdás, ford. Szigyártó László, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1962)

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK- DOKUMEN-
TUM- és ADAT-TÁR/THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC
SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES,
COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára/
writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian,
Spanish, Italian and other – languages

* az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött/the materials in the database are free but access or downloading are subject to registration

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig./The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

SZAMBEN USZMAN: VAJÚDÁS

Fordította: Szigyártó László, Kossuth Könyvkiadó, 1962.

TÉRFI, Tamás

Nagyvilág, 1963, 8. évf., 2. szám, 308–309. old.

Élt egyszer – és sajnos írt is – a 19. század fordulóját megelőző években egy német utazó, bizonyos J. A. C. Löhr nevű, ki Afrikában járva, arabokkal és szenegáli négerekkel találkozott. Hazatérve Löhr riportkönyvet írt *A föld népei* címmel, s ebben „megható jóakarattal” arra intette Európát, hogy óvakodjék a szenegáli népek leigázásától, mert úgymond: „hordákban vándorolnak, és annyira szegények, hogy még leigázni sem érdemes őket.”

Az imperializmus gyarmatosítói – akiknek orientációját nem az elmaradott népek sorsa-helyzete, hanem földjeik gazdagsága határozta meg – J. A. C. Löhr cinikus jótanácsát naiv tanácsként értékelték volna, ha egyáltalán elolvassák. Tény, hogy a mai Szenegália területe a század elején már a francia nyugat-afrikai gyarmatbirodalom része, népei pedig elveszítik maradék szabadságukat. Ezt tudnunk kell Szenegália történetéről, ha Szamben Uszman *Vajúdás* című regényét ma kézbe vesszük.

Ez a regény ugyanis egy nép vezető erejének, legjobb fiainak harcát örökíti meg, a küzdelmet, amelyet másfél évtizeddel ezelőtt vívtak életükért és szabadságukért a francia gyarmatosítók ellen: A „vándorló hordákból” az idők folyamán szakszervezetekbe tömörült munkások lettek, a „leigázásra érdemtelenek” pedig fellázadtak, és hatalmas sztrájkmozgalommal harcba indultak leigázóik ellen.

Aki pedig mindezt megkapóan egyszerű írói eszközökkel megörökítette: Szamben Uszman – maga is közülük való. Afrika földjén, Szenegáliában született 1923-ban, itt nőtt fel, innen vitték a franciák katonának a második világháborúba, s ide tért vissza, miután évekig dokkmunkás is volt Marseille-ben, és bejárta fél Európát. Visszatért szülőhazájába, mert – ahogy írja – „otthon sok a tenni- és írnivaló.”

Hogy mit értett az otthoni tennivalókon, arról világosan vall 1962 tavaszán a Pravdának írott cikkében: „Mi a fegyvertelen, a gyarmati erőszaktól mentes világért küzdünk, olyan világért, amelyben mindenki boldog lesz.”

Békeharc, hazaszeretet, antiimperializmus, munkás-szolidaritás: íme ezek a tényezők és eszmék határozzák meg az író magatartását 'és gondolkodását. Közéleti emberi és írói hivatás nála egy, mint ahogy ő maga is egy a néppel, melyből származik, s amelynek *Vajúdás* című regényében oly igen szép emléket állít. Népével való azonosságából ered könyvének az a sajátossága, melyről egyik magyar méltatója is megemlékezik – hogy tudniillik Szamben Uszman nem kifelé, nem Európának ír, hanem befelé: saját népének.

Levonva a történelem konzekvenciáit, számára most úgy látszik az a legfontosabb, hogy írni és olvasni kezdő népét megismertesse önnön értékeivel, hogy erejének még inkább tudatára ébressze.

Egyedül a benne testet öltő eszmék korszerűsége miatt, Uszman regénye nem lenne ilyen megragadó, ha mindez nem párosulna becses írói adottságokkal. Stílusa közvetlen és nagyon érzékletes. Realizmusa – mint a legtöbb friss szellemű irodalomé – dokumentatív igényű, amit viszont nem száraz leírás, hanem mozgalmasság, naiv érzékletesség és megjelenítő erő jellemez.

Szerkesztése széles markolású. Nem egy-két hős köré építi történetét; láthatólag egy társadalmi osztály, a szervezkedő munkások teljes helyzetképét kívánta megragadni és felrajzolni. Tucatnyi figurát mozgatva mutatja be életüket, szokásaikat, áldozatosságukat és gyengeségüket, egyéni bukásaikat és közös győzelmüket. Nem egyszer Zola *Germináljára* emlékeztető erővel képes felidézni a sztrájkharcok izzó légkörét.

Uszman, ez a felvilágosult szellem, vigyázó szemét saját hazájára veti, éles tekintetével meglátja népének újraéledő erényeit: a szabadság szeretetét, a képességet a függetlenség és szabadság kivívására. Azért írta meg ezt a regényét, hogy a vajúdó szabadságot segítse vele megszületni.

A Szerk. jegyzete:

A szenegáli író neve helyesen: Sembène OUSMANE. A magyar afrikai érdeklődés eme második világháború utáni hőskorszakában még nem tudatosult, hogy a neveket nem szokás fonetikusán átírni. A keresztnév átírása pedig a francia fonetika szerint született, amely már önmagában nem helyes, lévén afrikai névről szó. (B. Sz.)